

свідомого ставлення до свого життя, оволодіння навичками здорового способу життя. Здорове молоде покоління – це запорука стабільного розвитку держави, один із чинників її позитивного міжнародного іміджу.

Для збереження генофонду нації також важливо дотримуватися здорової екології, охороняти природні ресурси та дбати про стан навколишнього середовища.

Таким чином, збереження генофонду нації є завданням, яке потребує спільних зусиль усіх членів суспільства. Здоровий спосіб життя є основою для досягнення цієї мети та збереження історичної спадщини та культурної різноманітності нації.

Збереження генофонду має бути ключовим вектором розвитку державної політики будь-якої країни для майбутньої стійкості та процвітання країни та культури. Вона впливає на здоров'я, науку, технологію та культурну спадщину, що робить її однією з найважливіших справ сучасного суспільства.

Борисова Ю.Д., Коновченко Д.Є.
Науковий керівник: доц. Демочко Г.Л.
Харківський національний медичний університет

РОЛЬ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА ЯК ЦЕНТРА НАЦІОНАЛЬНОГО І КУЛЬТУРНОГО ВІДРОДЖЕННЯ

Самоідентичність і самовизначення є важливими рисами для становлення будь-якої нації. Українці завжди виборювали право бути незалежними і доводили культурну автентичність. Під призмою сучасних подій питання про популяризацію української національної ідеї стоїть дуже гостро, саме тому ми хочемо звернутися до історії діяльності справжнього аналітичного центру українства, яким стало Наукове товариство імені Шевченка, загальнонавчване скорочення – НТШ.

Постало НТШ у буремні роки, коли українське суспільство зазнало значних політичних та військових втрат, а українська еліта була знищена, як і думка про те, що українці – окремий народ. Усе зводилося до поняття

«малоросійства» – дуже зручного для російської імперії штучного терміну всього українського. Отже, українцям вчергове треба було доводити свою окремішність, а відтак – зберегти й мову, як невід’ємний маркер нації. Саме тому на теренах України у 1873 році постає Наукове товариство імені Шевченка, яке вже 1892 року стало розгалуженою організацією на кшталт справжньої багатопрофільної академії наук.

Учасники товариства стали активними виразниками третьої хвилі піднесення українства, коли українська ідея постала у весь зріст, а прообраз нації став більше реальним, ніж примарні уявлення кілька десятиків років тому. НТШ наголошувало на негайному втіленні двох базових для відродження засад – українського часу та українського простору. До розбудови цих понять залучилися провідні науковці – члени товариства: Степан Рудницький, Омелян Огоновський, Степан Смаль-Стоцький, які розбивали вщент ідею московії про те, що українська мова є діалектом російської, а українці – це росіяни, які забули власну мову. У питаннях державності потужні дослідження провів Михайло Грушевський, підтримали його ідеї географи, фольклористи, етнографи.

Усі роки Наукове товариство імені Шевченка обстоювало ідею української державності, а також демонструвало усьому світові хижачку політику метрополій по відношенню до українських земель. Супротивлячись етноциду, який вчинила радянська влада 1939 року, НТШ відновило свою діяльність в екзилі, засновуючи відділення спочатку в країнах Західної Європи, а потім і у відділених куточках. Повернення наукової організації до України стало можливим лише у 19189 році.

Діяльність НТШ сьогодні – звитяжний приклад боротьби проти загарбників. В усі часи, які б заборони чи загрози не нависали над організацією, вона поставала знову і знову, відроджуючись і в часі, і в просторі. Приклад НТШ демонструє, що дух українства незламний ані століття тому, ані сьогодні.